

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออายุ 14 ถึง 18 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีระดับชั้น เพศ และสถานภาพทางเศรษฐกิจเป็นตัวแปรอิสระ คະແນວພັດນາການທາງຈຳລະຍະກຳເປັນຕົວແປຣຕາມ

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 480 คน กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างดำเนินขั้นตอนดังนี้

1. แบ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามลักษณะภูมิศาสตร์เป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และตอนล่าง สุ่มจังหวัดด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้จังหวัดที่อยู่ตอนบน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดชัยภูมิ ได้จังหวัดที่อยู่ตอนล่าง 3 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอุดรราชธานี
2. สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ทำการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเหล่านั้น จังหวัดละ 2 โรงเรียน ด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย ได้แก่ โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน โรงเรียนโกสุมพิทยากร โรงเรียนหญิงนารี โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล โรงเรียนเมืองพลพญาแล โรงเรียนสุนารี โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย โรงเรียนรัตนบุรี โรงเรียนสุรินทร์พิทยาคม โรงเรียนนารีนุกูล และ โรงเรียนเบญจมหาราช
3. สุ่มห้องเรียนระดับชั้นละ 1 ห้อง ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย
4. นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบนักเรียนทั้งชั้น (Group Test) ในห้องเรียนที่สุ่มไว้
5. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องของความคงที่ในการทำแบบสอบถาม (Consistency Check) ตามที่แบบสอบถามวิจัยกำหนดไว้ และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม

6. คัดเลือกเฉพาะแบบสอบที่สมบูรณ์ทุกประการนำมาวิเคราะห์สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม แล้วตัดแบบสอบของผู้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมปานกลางออก ได้กลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ทางสถิติจำนวน 480 คน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3 ตารางที่ 3 แสดงจำนวนตัวอย่างประชากรจำแนกตามระดับชั้น เพศ และสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม

ระดับชั้น	สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูง		สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับต่ำ		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ม.ศ. 2	60	60	60	60	240
ม.ศ. 5	60	60	60	60	240
รวม	120	120	120	120	480

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย

- ก. แบบสอบถามสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม
- ข. แบบสอบวัดจรรยาวิพากษ์ คี ไอ ที (The Defining Issued Test)
- ก. แบบสอบถามสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยรายละเอียดส่วนตัวของบิดามารดาในค่านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ขนาดของครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัย และอุปกรณ์เครื่องใช้ภายในบ้านมาประกอบการตัดสินใจ

ดัชนีใช้เป็นตัวบ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มตัวอย่างมี 3 ตัว คือ อาชีพของบิดา ระดับการศึกษาของบิดา และรายได้ของบิดามารดา¹

ลักษณะของเกณฑ์ เป็นการให้คะแนน คือ หลังจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลมาพิจารณาตามดัชนีแต่ละตัว ว่าควรมีคะแนนเป็นเท่าใด แล้วรวมคะแนนดัชนีทุกตัวเข้าด้วยกัน เป็นคะแนนสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ทำแบบสอบถามแต่ละคน นำคะแนนของทุกคนมาเรียงลำดับแล้วจัดเป็นกลุ่ม ตามระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูงและระดับต่ำ

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลที่น่ามาใช้ในการสร้างเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ

ก. ข้อมูลเกี่ยวกับการแบ่งอาชีพ (Classification of Occupations) จากการศึกษา พบว่ามีวิธีการแบ่งหลายวิธี แต่วิธีซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือการแบ่งอาชีพตามระดับความรับผิดชอบ (responsibility) ความสามารถ (capacities) และทักษะ (skills) ซึ่งระดับอาชีพที่ได้จากการแบ่งด้วยวิธีนี้จะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสติปัญญา การศึกษา และสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของบุคคล ระดับอาชีพดังกล่าวได้แก่อาชีพ 5 ระดับ เรียงจากระดับที่มีคะแนนสูงสุด ไปหาระดับที่มีคะแนนต่ำสุด ดังต่อไปนี้ คือ²

ระดับที่ 1 มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน เป็นอาชีพระดับวิชาชีพ (Professional) ใช้ความรู้ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ลักษณะของงานเป็นงานที่ต้องอาศัยความรับผิดชอบสูง

¹นิยะดา ศรีจันทร์, "ความสามารถทางการคิดเชื่อมโยง และเชิงมนทัศน์ของเด็กไทยที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมต่างกัน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 73-84.

²Anne Roe, The Psychology of Occupations (New York : John Wiley & Sons, 1966), p. 145 - 153.

เช่น วิศวกร สถาปนิก นายธนาคาร เกษษกร ทันตแพทย์ พยาบาล อาจารย์สอนในโรงเรียน ประถม และมัธยม เป็นต้น

ระดับที่ 2 มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน เป็นระดับกึ่งวิชาชีพ (Semi-Professional) ได้แก่งานที่ต้องอาศัยความรู้ระดับวิทยาลัย เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนงาน หรือนโยบายไปปฏิบัติ อาชีพในระดับนี้ได้แก่ เลขานุการส่วนตัว บรรณารักษ์ห้องสมุด นักเทคนิคการแพทย์ ผู้จัดการร้านเล็ก ๆ ผู้ประกาศรายการทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ เกษตรกรที่เป็นเจ้าของไร่ และฟาร์ม เป็นต้น

ระดับที่ 3 มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน เป็นอาชีพที่ต้องอาศัยทักษะ (Skills) การฝึกฝน และทักษะเฉพาะ เช่น อาชีพช่างตัดเสื้อ ช่างคัลคุม ช่างไม้ พนักงานขายของ ผู้ช่วยพยาบาล เป็นต้น

ระดับที่ 4 มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน เป็นอาชีพกึ่งทักษะ (Semi-skilled) ซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝน และประสบการณ์เช่นเดียวกับอาชีพในระดับ 4 แต่น้อยกว่า เป็นอาชีพที่บุคคลมีโอกาสเป็นตัวของตัวเอง และมีความคิดริเริ่มน้อย เช่น อาชีพคนขับรถ คนรับใช้ เสมียนพิมพ์คัด คณงานก่อสร้าง เป็นต้น

ระดับที่ 5 มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน เป็นอาชีพที่ไม่ต้องอาศัยทักษะ และการฝึกฝนเป็นพิเศษ ลักษณะงานของอาชีพระดับนี้ จะเป็นการทำตามคำสั่งอย่างง่าย ๆ เช่น อาชีพกวาดถนน หอของ ชูดถนน และนักการ เป็นต้น¹

ข. ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้

นำข้อมูลรายได้ของกลุ่มตัวอย่างมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูงมีค่าเฉลี่ย 5,606 บาท กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,549 - 5,606 บาท กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,549 บาท และจากการสอบถามราษฎรซึ่งรับจ้างทำไร่ ทำสวน มีรายได้จากการรับจ้างวันละ 25-35 บาท ซึ่งถ้าทั้งสามี และภรรยา มีรายได้ทั้ง 2 คน ประมาณวันละ 60 บาท ทำงานเดือนละ 25 วัน จะมีรายได้เดือนละ 1,500 บาท และจากการสำรวจพบว่ารายได้เฉลี่ยของประชากรตลอดครัวเรือนต่อเดือนเป็นเงิน 1492 บาท¹ ผู้วิจัยจึงกำหนดคะแนนดังนี้คือ

¹สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานผลการสำรวจสถานะเศรษฐกิจสังคมของภาคอีสาน ปี 2518 - 2519 (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี) หน้า 34.

1. ต่ำกว่า 1,500 บาท กำหนดคะแนนเท่ากับ 1
2. 1,501 ถึง 5,500 บาท กำหนดคะแนนเท่ากับ 2
3. 5,501 บาทขึ้นไปกำหนดคะแนนเท่ากับ 3

ค. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษา

ในการศึกษาค้างนี้ถือว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาแบ่งออกเป็น 3 ระดับ¹

คือ

1. ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 ลงไป กำหนดคะแนนเท่ากับ 1
2. ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดคะแนนเท่ากับ 2
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขึ้นไปกำหนดคะแนนเท่ากับ 3

การแบ่งระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม

กลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนระหว่าง 9 – 11 คะแนน จัดว่ามีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูง

กลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนระหว่าง 3 – 5 คะแนน จัดว่ามีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับต่ำ

ข. แบบสอบวัดจรรยาวิพากษ์

แบบสอบวัดจรรยาวิพากษ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แปลและเรียบเรียงมาจากเคอะคิ โฟนิงอิซซุสเทสต์ ใช้ชื่อย่อ คี ไอ ที (The Defining Issues Test : DIT) ของเรสต์ และคณะ โดยยังคงความหมายเดิมทุกประการ เพียงแต่เปลี่ยนรูปประโยคและคำที่ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย

คี ไอ ที ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาทางจริยธรรม (moral dilemmas) 6 เรื่องของโคลเบอร์ก ในแต่ละเรื่องเรสต์ได้สร้างข้อความ

¹พิชิต พิทักษ์สมบัติ, โครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและประชากร (สภาวิจัยแห่งชาติ, 2517), หน้า 26.

12 ข้อความ ซึ่งแต่ละข้อความจะเป็นตัวแทนของขั้นพัฒนาการขั้น 2, 3, 4, 5A, 5B และ 6 เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าผู้รับการทดสอบที่จะทำแบบสอบนี้ได้จะมีพัฒนาการเจริญธรรมสูงกว่าขั้น 1 (มีอายุเกิน 14 ปี) นอกจากนี้มีข้อความที่แทนขั้น A ซึ่งเป็นขั้น $4\frac{1}{2}$ คือ เป็นข้อความที่ผู้เลือกตอบข้อนี้เป็นผู้ที่กำลังเลื่อนจากระดับตามเกณฑ์เป็นระดับเหนือเกณฑ์ และมีข้อความที่แทนขั้น M ซึ่งเป็นข้อความที่เป็นตัวลง ~~ในแต่ละข้อความ~~ แต่ละข้อความมีเกณฑ์ในการสร้างดังนี้

1. รัศมีกระวังเกี่ยวกับโครงสร้างของขั้นในแต่ละข้อความ โดยสร้างให้ข้อความที่แทนขั้นสูงมีความเป็นนามธรรมอย่างเด่นชัด เพื่อมิให้ถูกตีความเป็นความคิดขั้นที่ต่ำกว่า ตัวอย่างเช่นแทนที่จะใช้ข้อความว่า "ชีวิตมีคุณค่ากว่าทรัพย์สินสมบัติ" จะใช้ข้อความว่า "ค่านิยมอะไรควรที่จะเป็นรากฐานของการปกครองเพื่อให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติต่อกัน" ถ้าใช้ข้อความแรกผู้รับการทดสอบที่อยู่ในหลายขั้นจะเลือกข้อความนี้

2. มีข้อความที่เป็นตัวลงแทรกอยู่เพื่อตรวจดูแนวโน้มในการเลือกของผู้รับการทดสอบว่าเลือกเพราะเข้าใจความหมาย หรือเลือกเพราะเห็นว่าข้อความนั้นซับซ้อน (ข้อความที่เป็นตัวลงประกอบด้วยข้อความที่ไม่มีความหมายหรือวลีที่ยืดยาวฟังดูหยาบแต่ไม่ได้ความหมาย)

3. รัศมีกระวังการจัดข้อความที่แทนขั้นต่าง ๆ ให้มีความยาวของข้อความ ความซับซ้อนของคำและการใช้ศัพท์เทคนิคใกล้เคียงกัน

4. ข้อความที่เป็นตัวแทนของขั้น จะมีหลายข้อความที่แทนขั้นหนึ่ง ๆ เพื่อว่าถ้าผู้รับการทดสอบไม่คุ้นกับข้อความแบบหนึ่ง อาจเลือกข้อความอื่นซึ่งเป็นตัวแทนของขั้นเดียวกันได้

หลังจากที่อ่านแต่ละเรื่องจบแล้ว ผู้รับการทดสอบต้องอ่านข้อความ แล้วประเมินค่าความสำคัญ 5 อันดับ คือ สำคัญที่สุด สำคัญมาก สำคัญพอควร สำคัญน้อย ไม่สำคัญ แล้วนำตัวเลขหน้าข้อความที่ได้รับการประเมินค่าไว้แล้วมาจัดอันดับความสำคัญ 4 อันดับ¹

การตรวจให้คะแนน ตามคู่มือแบบสอบดีไอที่สามารถตรวจให้คะแนนแบบสอบได้ 2 วิธี คือ

1. ตรวจให้คะแนนโดยผู้วิจัย (hand scoring) ทำได้โดยมีลำดับขั้นดังนี้
 - ก. ให้นำหนัก 4, 3, 2, 1 กับข้อความที่จัดไว้เป็นอันดับ 1, 2, 3, 4 ตามลำดับ

¹Rest, Manual for the Defining Issues Test, pp. 7-12.

ข. รวมน้ำหนักของข้อความที่เป็นชั้น 5A, 5B และ 6 เข้าด้วยกันทุกเรื่อง
ได้คะแนนชั้น P

ค. ถ้าต้องการแสดงคะแนนชั้น เป็นเปอร์เซ็นต์ทำได้โดยเอา 60 หาร
คูณด้วย 100 ซึ่งคะแนน P% จะมีช่วงระหว่าง 0 - 95

2. ตรวจให้คะแนนโดยใช้เครื่อง (machine scoring) โดยใช้โปรแกรม
คอมพิวเตอร์ที่เรสต์เสนอไว้ในคู่มือ¹ ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อความรวดเร็วและถูกต้องได้ใช้
การตรวจคะแนนโดยวิธีนี้

การตรวจสอบความคงที่ของข้อมูล² (Consistency Check)

ผู้วิจัยต้องตรวจสอบความคงที่ระหว่างการประเมินค่าและการจัดอันดับความสำคัญ
โดยตรวจสอบว่าผู้รับการทดสอบได้ประเมินค่าข้อความว่ามีความสำคัญน้อย แต่เมื่อนำมาจัด
อันดับความสำคัญได้จัดไว้ในอันดับที่ 1 หรือ 2 แสดงว่าการจัดอันดับไม่สอดคล้องกับการประเมิน
ค่า มีความไม่คงที่ที่เกิดขึ้น ซึ่งสาเหตุอาจเกิดจากความไม่ตั้งใจทำแบบสอบถาม การไม่เข้าใจคำสั่ง
หรือเกิดการเปลี่ยนใจ ถ้าแบบสอบถามใดมีความไม่คงที่ที่เกิดขึ้นเกินกว่า 2 เรื่องขึ้นไป หรือ
มีการประเมินค่าในเรื่องหนึ่ง ๆ เหมือนกัน 9 ข้อเกินกว่า 2 เรื่อง แบบสอบถามนั้นถือว่า
ไม่สมบูรณ์

ค่าความเที่ยง และความตรงของแบบสอบ

เนื่องจากจรรยาวิพากษ์เป็นโครงสร้างทางจิตวิทยา (psychological
construct) และคีโอที่เป็นแบบสอบถามที่จะศึกษา (operationalize) โครงสร้าง
เนื่องจากโครงสร้างนี้มีหลายด้าน (multifacet) หลัก ฐานจากการศึกษาเพียงครั้งเดียว
จึงไม่อาจบอกความตรงทางโครงสร้างของคีโอที่ได้ เรสต์และคณะ โคคเกอร์ พาโนวิช
(Panowitch) และคนอื่น ๆ ได้ทำการวิจัยเพื่อ หา ความตรงของแบบสอบถามโดยมีเกณฑ์^{3,4}

¹Ibid.

²Ibid.

³Ibid.

⁴Rest, Cited in ed. Thomas Lickona, Moral Development and Behavior, pp. 213 - 218.

ดังนี้ คือ

1. การสอบ และสอบซ้ำ (Test-Retest Stability) เพื่อดูความ
เที่ยงของแบบสอบ
2. แนวโน้มทางอายุ (Age Trend)
3. ค่าสหสัมพันธ์กับแบบวัดความสามารถทาง ~~พหุปัญญา~~ อื่น ๆ
(Cognitive Capacity Measures)
4. ค่าสหสัมพันธ์กับแบบวัดทัศนคติทางสังคม และการเมืองเกี่ยวกับประเด็นโต้แย้ง
5. ค่าสหสัมพันธ์กับแบบสอบของโคลเบอร์ก
6. การได้คะแนนแบบสอบเพิ่มขึ้นหลังจากผ่านประสบการณ์ซึ่งทฤษฎีคาดว่า จะช่วย
ให้พัฒนาการสูงขึ้นได้

1. การสอบ และการสอบซ้ำ

ในการศึกษาแบบสอบนี้ครั้งแรกทำกับเด็กเกรด 9 จำนวน 28 คน โดยให้ทำแบบสอบต่างกัน 2 อาทิตย์ พบค่าสหสัมพันธ์โดยใช้สูตรเพียร์สัน ของคะแนน P มีค่า .81

2. แนวโน้มทางอายุ

จากการศึกษาของเรสต์ และคณะ¹ ซึ่งศึกษาเด็กเกรด 9 เกรด 12 นักศึกษาวิทยาลัย และผู้ที่จบการศึกษาระดับวิทยาลัยกลุ่มละ 40 คน ผลจากการวิจัยพบว่ากลุ่มที่มีอายุและการศึกษามากกว่าจะเลือกข้อความที่เป็นขั้นสูงมากกว่า และจากการวิจัยของบุคคลอื่น ๆ ก็สนับสนุนแนวโน้มทางอายุ²

3. ค่าสหสัมพันธ์กับแบบสอบวัดความสามารถทางความคิดความเข้าใจฉบับอื่น ๆ

จากการศึกษาของเรสต์ และคณะ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเดิมหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนน P กับคะแนนจากแบบสอบ Comprehension of Moral-Political Concepts ซึ่งแบบสอบที่ใช้วัดผู้รับการทดสอบสามารถเข้าใจข้อความที่อยู่ในขั้นสูงหรือไม่

¹ Rest et al., Developmental Psychology, pp. 495 - 501.

² ดูรายละเอียดในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พบความสัมพันธ์ .67 และจากการวิจัยของโคคเคอร์¹ ซึ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ใหญ่ พบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบสอบทั้งสองมีค่า .57 นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างคะแนน P กับคะแนนจากแบบสอบที่วัดความสามารถทางความคิดความเข้าใจอันอื่น คือ แบบสอบ I.Q. Quick Test for Adult มีค่า .42 และจากการวิจัยของคูเปอร์ (Cooper) พบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนน P กับแบบสอบ Differential Abilities Test และ Iowa Test of Basic Skill for the ninth-graders มีค่าเกินกว่า .30 และ .40 ตามลำดับ

4. ความสัมพันธ์กับแบบสอบวัดทัศนคติทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับประเด็นที่เป็นปัญหาโต้แย้ง

การหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแบบสองที่ไอทีกับแบบสอบวัดทัศนคติมีเหตุผล 2 ประการ คือ ประการแรก เพื่อหาหลักฐานว่าจรรยาวิพากษ์ไม่เป็นแต่เพียงทักษะทางสติปัญญาในการที่จะให้ความเป็นกลางแก่คุณค่าต่าง ๆ แต่เป็นการเกี่ยวพันกับการตัดสินคุณค่าเช่นเดียวกับความคิดความเข้าใจที่บริสุทธิ์ ประการที่ 2 เป็นความปรารถนาที่จะเทียบเคียงคำตอบที่ได้จากสถานการณ์ที่สมมุติขึ้นกับคุณค่าซึ่งเป็นประเด็นที่โต้แย้งกันอยู่ในปัจจุบันในชีวิตจริง แบบสอบที่ไอทีมี 2 ชนิด คือ Law and Order Test เป็นแบบสอบที่คำตอบเห็นควยให้การสนับสนุนผู้มีอำนาจ หรือสนับสนุนระบบสังคมใดคงอยู่แม้ว่าจะมีการกระจายสิทธิ เสรีภาพ สวัสดิภาพของบุคคลในสังคมไม่เหมาะสม แบบสอบอีกชนิด คือ Libertarian Democratic Test เป็นแบบสอบซึ่งคำตอบเห็นควยให้การสนับสนุนเสรีภาพของประชาชนภายใต้สภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นพอใจ การเลือกแบบสอบทั้งสองเนื่องจากสามารถใช้เป็นสิ่งที่แบ่งพัฒนาการชั้น 4 และชั้น 5,6 จากการศึกษาของเรสต์และคณะ โคคเคอร์ พบความสัมพันธ์คล้ายคลึงกันคือ คะแนน P กับคะแนนจากแบบสอบวัดทัศนคติ Law and Order Test มีความสัมพันธ์กันในทางลบ แต่คะแนน P กับคะแนนแบบสอบ Libertarian Democratic Test มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

¹Cooper cited in Rest, "Moral Judgment Related To Sample Characteristics, p. 112.

5. คาสหสัมพันธ์กับแบบสอบของโคลเบอร์ก

จากการวิจัยของเรสต์ และคณะ พบคาสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนน P จากแบบสอบดีไอทีกับคะแนนจากการวัดจริยธรรมของโคลเบอร์กมีค่า .68 และจากการศึกษาของอโลซี (Alozie)¹ ซึ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมต้น และนักศึกษาวิทยาลัยจำนวน 91 คน พบสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนน P กับคะแนนที่ได้จากการวัดของโคลเบอร์กมีค่า .75 ซึ่งเขาสรุปว่าไม่ว่าจะกล่าวว่าเป็นแบบสอบทั้งสองขนานกันแต่อาจกล่าวได้ว่าแบบสอบทั้งสองประกอบซึ่งกันและกันได้ (complementary to each other)

6. การเพิ่มของคะแนนเมื่อผ่านประสบการณ์

จากการศึกษาของพานอวิช² (Panowitch) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงและความเที่ยงของแบบสอบ ดี ไอ ที ในการวัดพัฒนาการจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยจำนวน 152 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เรียนจริยศาสตร์ กลุ่มเรียนตรรกศาสตร์ กลุ่มเรียนศิลปะ และกลุ่มเรียนศาสนา นักศึกษาทุกกลุ่มต้องทำ pretest แบบสอบดี ไอ ที และแบบสอบ Cornell Critical Thinking Test แล้วจึงเข้าศึกษาตามกลุ่มตามสาขาที่เรียน โดยกลุ่มที่ศึกษาจริยศาสตร์ต้องศึกษาประวัติปรัชญา ความคิดของนักปรัชญา ฟังเลคเชอร์ มีการอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นโต้แย้งทางจริยธรรม นักศึกษาจะมีประสบการณ์ จากการศึกษานิตยสารทางจริยธรรม และตัดสินคุณค่าต่าง ๆ ด้วยตนเอง กลุ่มศึกษাত্রรกศาสตร์ ฟังเลคเชอร์ ฝึกหัดแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผลทางตรรกศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการอนุมาน และอุปมาน กลุ่มที่ศึกษาศิลปะศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ของศิลปะ กลุ่มที่ศึกษาศาสนาศึกษาเกี่ยวกับศาสนาตะวันออก ผลการวิจัยพบว่าเมื่อผ่านการสอบซ้ำ นักศึกษาจริยศาสตร์เท่านั้นที่ได้คะแนน P สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนกลุ่มอื่นไม่เปลี่ยนแปลง

¹Chukwana Alozie, "An analysis of the interrelationship of two measure used in the measurement of moral judgement development :the Kohlberg Moral Judgement Interview and The Rest Defining Issues Test (Dissertation Abstracts International, 1976) : 3505 - A.

²Henry Rudolp Panowitch, "Change ans Stability in the Defining Test : An Objective Measure of Moral Development, (Dissertation Abstract, 1975), p. 2011 - A.

ส่วนนักศึกษาจริยศาสตร์ได้คะแนนจากแบบสอบ Cornell Critical Thinking Test เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยสนับสนุนคำกล่าวของโคลเบอร์กที่ว่าจริยวิทยามีรูปแบบมากกว่าการคิดวิพากษ์ แต่เป็นขบวนการทางสมองที่มีคุณภาพในรูปแบบที่เกินชัด (moral Judgement is qualitative cognitive of a distinct from) นอกจากนี้ยังพบว่าค่าสหสัมพันธ์ของการสอบ และสอบซ้ำของกลุ่มจริยศาสตร์ และกลุ่มตรรกศาสตร์ ซึ่งทดสอบห่างกันนาน 8 เดือน มีค่า .57 และ .80 ตามลำดับ ข้อค้นพบนี้แสดงว่า คี ไอ์ ที่ มีความเที่ยงสูงมากในการวัดจริยวิทยาทักษะ

ความตรงของแบบสอบ คี ไอ์ ที่ ฉบับภาษาไทย

ผู้วิจัยได้แปลแบบสอบ คี ไอ์ ที่ เป็นภาษาไทย และได้รับการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ เมื่อแบบทดสอบถูกต้องแล้ว ได้ตรวจสอบค่าความตรงของการแปลแบบสอบ โดยการนำแบบสอบฉบับภาษาไทย และฉบับภาษาอังกฤษ ไปทำการทดสอบกับนิสิตปริญญาโท และปริญญาเอกภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 50 คน โดยเว้นช่วงเวลาในการตอบแบบสอบทั้งสองฉบับนาน 2 สัปดาห์ และเหตุที่ผู้วิจัยเลือกกลุ่มนิสิตปริญญาโททำแบบสอบใช้หลักการดังนี้ คือ คำนึงสาขาวิชา และภูมิหลังของนิสิตที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดของแบบสอบได้ดี ทั้งยังคำนึงถึงระดับความสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษด้วย เมื่อได้ข้อมูลมาตรวจให้คะแนนแล้ว นำมาหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบทั้ง 2 ฉบับ โดยวิธีการของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยได้ค่าความตรงของการแปลเท่ากับ .786

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเตรียมการทดสอบ

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากผู้อำนวยการกองมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปติดต่อกับโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตทำการทดสอบพร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา สถานที่ ซึ่งอนุโลมตามความสะดวกของโรงเรียน ส่วนใหญ่ใช้ห้องเรียนปกติของนักเรียนเป็นที่ทดสอบ

1.2 เตรียมอุปกรณ์การสอบ ประกอบด้วยแบบสอบวัดจริยวิทยาทักษะ คี ไอ์ ที่ และแบบสอบสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมและเครื่องเขียนต่าง ๆ

2. การดำเนินการสอบ

2.1 ผู้ดำเนินการสอบแนะนำตัวเอง พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสอบครั้งนี้ และขอความร่วมมือจากนักเรียนให้ทำการสอบอย่างเต็มความสามารถ

2.2 แจกแบบสอบให้นักเรียนทุกคน อธิบายวิธีการกรอกแบบสอบถามสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วจึงอธิบายวิธีการทำแบบสอบ คือ ให้อ่านเรื่องที่เป็นตัวอย่างให้ฟัง และอ่านข้อความให้ถึงที่ละข้อความ อธิบายการประเมินค่า และการนำตัวเลขหน้าข้อความที่ประเมินค่าไว้แล้วมาเรียงอันดับความสำคัญ 4 อันดับจนนักเรียนทุกคนเข้าใจจึงให้นักเรียนลงมือทำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด เมื่อทำเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ทุกคนตรวจดูว่าทำครบทุกเรื่อง และกรอกข้อความครบถ้วนหรือไม่ แล้วจึงนำแบบสอบถามส่งต่อผู้ดำเนินการสอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ตรวจสอบให้คะแนนขั้นพัฒนาการจริยธรรมชั้น 2,3,4 และชั้น P ตามโปรแกรมที่เรสท์เสนอไว้ หลังจากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และเสนอค่าสถิติ ดังนี้

1. ความชัณฉิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพัฒนาการจริยธรรมทั้ง 4 ชั้น ตามตัวแปรที่ศึกษาคือระดับชั้น เพศ และสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม

2. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 3 ทาง (Three Ways Analysis of Variance) โดยมีระดับชั้น เพศ และสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมเป็นตัวแปรอิสระ คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นตัวแปรตาม ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จ SPSS

3. ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จะทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่โดยวิธีการของ นิวแมน-คูลส์ (Newman - Keuls)